

Українська мова

5 клас

Сьогодні
04.04.2025

Вибачення

Мета: продовжувати вивчати жанри мовлення, пояснити головну функцію вибачення; вчити учнів доречно формулювати та використовувати його; розвивати спостережливість, уміння виділяти головне, пам'ять, увагу, мислення й мовлення, уточнювати й збагачувати словниковий запас учнів.

Вже пролунав шкільний дзвінок,
Покликав всіх нас на урок.
Рівненько стали. Все. Вже час,
Роботу починає клас.
За парти всілися зручненько,
Поклали руки всі гарненько.
Готові? Так.
А настрій як? Клас!
Тож успіх всіх чекає нас!

Я – учень.

Я не боюся
висловити
свої думки.

Я –
особистість
творча.

Помилившись,
я міркую далі.

Я думаю,
аналізую.

Я хочу
багато знати.

Шукаю істину.

Я сьогодні буду
активним.

Перевірка домашнього завдання

Сьогодні
04.04.2025

Запишіть сьогоднішню дату

Класна робота

завдавати, перепросити,
неодмінно, негаразди

1. Чи доводилося вам просити вибачення? Чи легко було це зробити? Що ви відчували тоді?
2. Чи у вас просили вибачення? Чи завжди ви зважали на це й вибачали? Що відчували в ту мить?

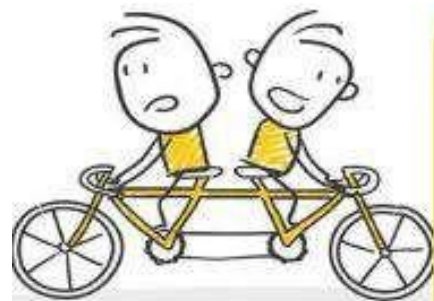
1. Що означає вибачення? У чому полягає важливість цього жанру?
2. Вибачення – це ознака сили чи слабкості?
3. Як правильно просити вибачення?

Відповідно до запитань
сформулюйте особисті цілі.

Вправа 475. Прочитайте текст. Дайте відповідь на запитання. Поміркуйте над тим, як можна «змінити світ». Якими справами?

Іноді ми мимохіть засмучуємо тих, хто нас оточує. Усі часом помиляються і кажуть іншим прикрі слова.

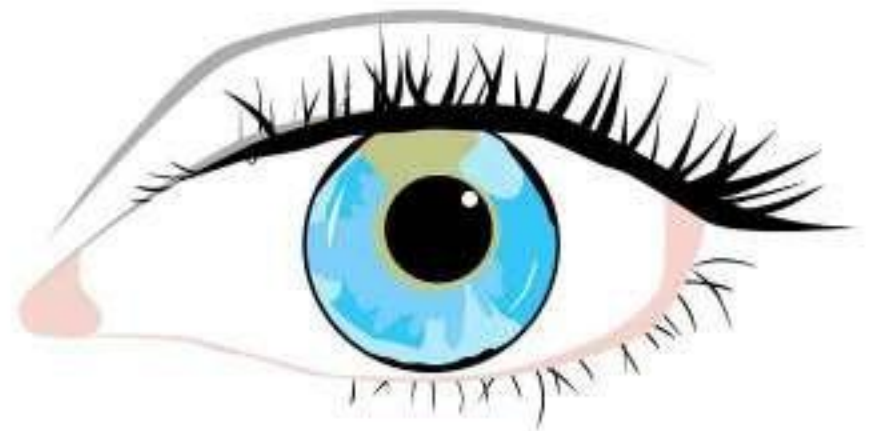
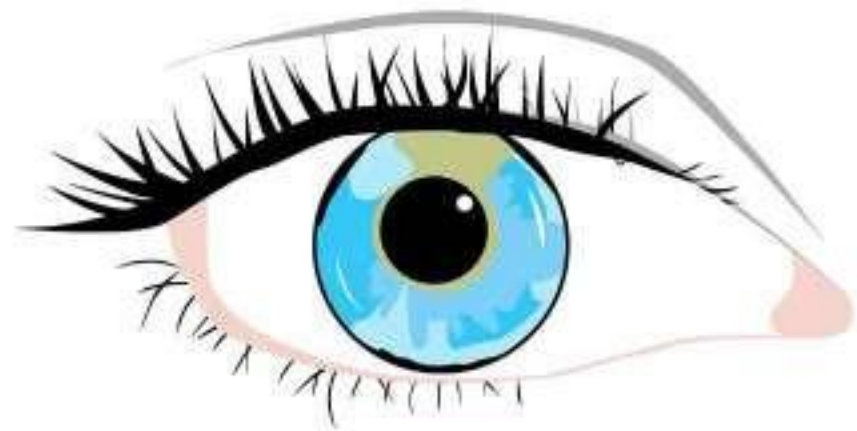
Героїня книжки К. де Вітте «Посібник з виживання для дівчат» уклала **список справ**, які потрібно зробити, щоб **змінити світ**. У переліку зазначено таке:

- Візьми собі тваринку з притулку.
- Поділися їжею з бездомною людиною...
- Завжди кажи «будь ласка» і «дякую».
- Підтримай мрію іншої людини.
- Напиши лист людині, яку давно не бачила.
- Зроби якусь добру справу просто так.

Позбирай сміття на вулиці... Вітайся. Пробачай. Більше дякуй. Будь собою!...

Чому в цьому переліку є "Пробачай"?

Прохання вибачити провину, образу, негідний вчинок тощо називають **вибаченням**.

Вибачення просить **сильна людина**, здатна проаналізувати ситуацію. Важливість вибачення полягає в тому, що вдається зберегти добрі стосунки, і люди знаходять порозуміння.

Вправа. Розгляньте таблицю. Зверніть увагу на складники тексту вибачення і запам'ятайте їх. Дотримуючись послідовності, підготуйте текст вибачення і запишіть його

Відповідає на запитання:

1. Кому адресоване?
2. Що?
3. За що?
4. Про що запевняю?

Кожна відповідь - окрема частина вибачення

1. Звертання.
2. Власне вибачення.
3. Пояснення, уточнення.
4. Запевнення.

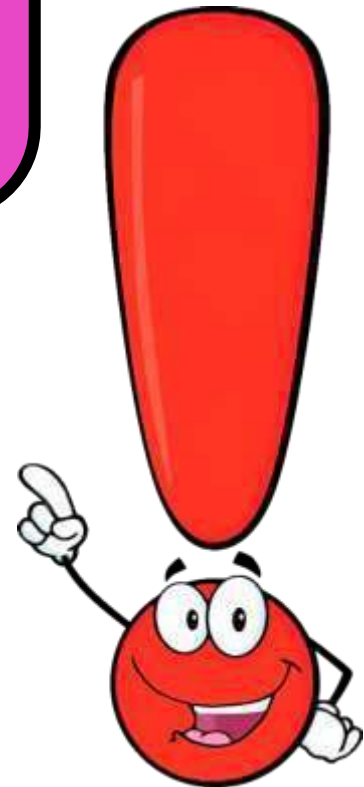
ВИБАЧЕННЯ

Формули етикету:

1. Ірино, Олю, Макаре, Артемку, Олено Вікторівно, Назаре Олексійовичу, тату, бабусю!
2. Пробач за... Вибачте за... Прошу вибачення за... Прошу пробачення за... Не гнівайтесь на мене за... Прости мене за.. Даруйте мені... Перепрошую за... Мені соромно за...
3. ...неуважність. ...негідну поведінку. ...поганий вчинок. ...за те, що недотримав(-ла) слова. ...не приділила Вам уваги. ...не підтримав(-ла) тебе. ...мою слабкодухість.
4. Обіцяю, що таке більше не повториться. Запевняю, що це було вперше і востаннє. Я зробила(-в) висновки й усвідомила(-в) свою провину.

Уникайте таких формул, як «я вибачаюся» (означає, що ви самі себе вибачаєте), «вибачайте» (звучить як наказ, категорично).

**Вправа 476. Прочитайте речення. Перекажіть їх у довільній послідовності.
Що означає просити вибачення «у правильний спосіб»? Поясніть зміст
останнього речення**

1. Просити вибачення – це чудовий спосіб виправити ситуацію. Тоді ображені відчувають утіху і пробачають, а ти демонструєш, що вмієш брати відповідальність за свої вчинки (Ш. Кумбс). 2. «Пробач» – просте слово, але сказати його найважче. 3. Ми легко перепрошуємо за дрібниці – коли налетіли на когось у транспорті, перечепилися через візок у супермаркеті, неправильно порахували решту. Але коли йдеться про щось серйозне і про найважливіших для нас людей, перепрошення ніби застряє в горлі. 4. Небажання просити вибачення чи робити це у правильний спосіб може завдати шкоди стосункам (Дж. Борґ). 5. Помилятися – людське, прощати – божественне (С. Маєр).

Вправа 477. Прочитайте речення. Проаналізуйте, чи дотримано послідовності у вибаченнях

1. «Мені шкода, що я тебе образив, – так само пошепки сказав хлопчик. – Ти ... – він добирав відповідного слова, – справжня героїня!» (Б. Шефер). 2. Дідусю, ми не знали, що сюди не можна. Ми навіть татові з мамою нічого не сказали. Будь ласка, пробачте нам. Ми підемо геть і більше ніколи сюди не вернемося! Чесно–чесно! (А. Бачинський). 3. Пробач мені, мамо, інакше не можу. Пробач, що так серце ночами тривожить... (О. Дриль).

Вправа 478. Прочитайте репліки. Чи доцільні вони під час вибачення? Чому?

1. Ну досить уже сердитися, Даринко! Ну пробач, якщо я тебе образила. 2. Якщо ти вважаєш, що я тебе образив, – вибач! 3. Вибачай! Я не хотіла тебе образити, чесне слово! 4. Мені прикро, що тобі здалося, нібито я тебе образила. 5. Пробач, що я сказав Максимові вчора неправду. Розумію, що тепер тобі доведеться через мене скасовувати своє тренування з плавання. Я мав про це подумати. Запевняю, що таке більше не повториться! Мені справді прикро.

Із якими емоціями у вас асоціюється слово «вибачення»? Які ідеї виникали упродовж уроку? Назвіть головне, що ви усвідомили для себе. Якщо сьогодні є успіхи навіть незначні, похваліть себе!

**Виконайте вправу 479 – I
завдання письмово.
Вивчити теоретичний матеріал
стор. 206.**

Вправа «Інтерв'ю»

Чого ви навчились на
уроці?

Що найбільше вас
вразило чи здивувало під
час уроку?

Що нового ви сьогодні
дізнались?

Чи було вам важко? Якщо
так, то що саме?

Продовжіть речення.
Тепер я знаю, що ...